Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (štvrtá rozšírená komora)

z 9. novembra 2022 *

„Hospodárska súťaž – Kartely – Trh s výstužami do betónu – Rozhodnutie, ktorým sa na základe nariadenia (ES) č. 1/2003 konštatuje porušenie článku 65 UO po skončení platnosti Zmluvy o ESUO – Určenie cien – Obmedzenie a kontrola výroby a predaja – Rozhodnutie prijaté na základe zrušenia skorších rozhodnutí – Uskutočnenie nového vypočutia za prítomnosti orgánov hospodárskej súťaže členských štátov – Právo na obhajobu – Zásada riadnej správy vecí verejných – Primeraná lehota – Povinnosť odôvodnenia – Proporcionalita – Zásada *ne bis in idem* – Námietka nezákonnosti – Dôkaz o účasti na karteli – Priťažujúce okolnosti – Opakované porušovanie – Poľahčujúce okolnosti – Rovnosť zaobchádzania – Neobmedzená právomoc“

Vo veci T-667/19,

Ferriere Nord SpA, so sídlom v Osoppo (Taliansko), v zastúpení: W. Viscardini, G. Donà a B. Comparini, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: P. Rossi, G. Conte a C. Sjödin, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. Moretto, advokát,

žalovanej,

ktorú v konaní podporuje:

Rada Európskej únie, v zastúpení: O. Segnana a E. Ambrosini, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania,

ktorej predmetom je návrh podaný na základe článku 263 ZFEÚ, na zrušenie rozhodnutia Komisie C(2019) 4969 final zo 4. júla 2019 týkajúceho sa konania o porušení článku 65 Zmluvy o ESUO (vec AT.37956 – Výstuže do betónu), a subsidiárne, zníženie pokuty uloženej žalobkyni,

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá rozšírená komora),

na poradách v zložení: predseda komory S. Gervasoni, sudcovia L. Madise, P. Nihoul (spravodajca), R. Frendo a J. Martín y Pérez de Nanclares,

* Jazyk konania: taliančina.

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. júna 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok [1]

I. Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Žalobkyňa, Ferriere Nord SpA, je spoločnosť založená podľa talianskeho práva, ktorá pôsobí v odvetví výstuží do betónu od apríla 1992.

A. Prvé rozhodnutie Komisie (2002)

2 Od októbra do decembra 2000 Komisia Európskych spoločenstiev vykonala v súlade s článkom 47 UO kontroly v talianskych podnikoch vyrábajúcich výstuže do betónu, medzi nimi aj v podniku žalobkyne, a v združení podnikov Federazione imprese siderurgiche italiane (Združenie talianskych oceliarskych podnikov, ďalej len „Federacciai“). Na základe tohto ustanovenia im tiež zaslala žiadosti o informácie.

3 Dňa 26. marca 2002 Komisia začala konanie podľa článku 65 UO a uviedla výhrady podľa článku 36 UO (ďalej len „oznámenie o výhradách“), ktoré boli oznámené najmä žalobkyni. Tá odpovedala na oznámenie o výhradách 31. mája 2002.

4 Účastníci správneho konania boli vypočutí 13. júna 2002.

5 Dňa 12. augusta 2002 Komisia zaslala tým istým adresátom doplňujúce výhrady (ďalej len „oznámenie o doplňujúcich výhradách“) na základe článku 19 ods. 1 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962 Prvé nariadenie implementujúce články [81] a [82 ES] (Ú. v. ES 13, 1962, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3). Vysvetlila v ňom svoj postoj k pokračovaniu konania po skončení platnosti Zmluvy o ESUO 23. júla 2002. Žalobkyňa odpovedala na oznámenie o doplňujúcich výhradách 20. septembra 2002.

6 Dňa 30. septembra 2002 sa konalo ďalšie vypočutie účastníkov správneho konania za prítomnosti orgánov hospodárskej súťaže členských štátov. Týkalo sa predmetu oznámenia o doplňujúcich výhradách, teda právnych dôsledkov skončenia platnosti Zmluvy o ESUO na pokračovanie v konaní.

7 Po skončení správneho konania Komisia prijala rozhodnutie K(2002) 5087 v konečnom znení zo 17. decembra 2002, týkajúce sa konania o uplatnení článku 65 Zmluvy o ESUO (COMP/37.956 – Výstuže do betónu) (ďalej len „rozhodnutie z roku 2002“), adresované združeniu Federacciai a ôsmim podnikom vrátane žalobkyne. Konštatovala v ňom, že v období od decembra 1989 do júla 2000 zrealizovali jednotný, komplexný a nepretržitý kartel na

[1] Uvádzajú sa iba tie body rozsudku, ktorých uverejnenie považuje Všeobecný súd za užitočné.

talianskom trhu s výstužami do betónu vo forme tyčí alebo zvitkov (ďalej len „výstuže do betónu“), ktorého cieľom alebo účinkom bolo určovanie cien a obmedzenie alebo kontrola výroby alebo predaja, čo je v rozpore s článkom 65 ods. 1 UO.

8 Pokiaľ ide o účasť žalobkyne na porušení, Komisia poukázala na to, že táto účasť trvala od 1. apríla 1993 do 4. júla 2000. Z tohto dôvodu jej uložila pokutu vo výške 3,57 milióna eur. Táto suma zahŕňala zníženie pokuty v prospech žalobkyne o 20 % na základe bodu D ods. 1 oznámenia Komisie o neuložení alebo znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci“), ktorý stanovuje podmienky, za ktorých podniky spolupracujúce s Komisiou počas vyšetrovania týkajúceho sa kartelu tým, že pred zaslaním oznámenia o výhradách jej zašlú informácie, dokumenty alebo iné dôkazy, ktoré prispejú k potvrdeniu existencie porušenia, môžu byť oslobodené od uloženia pokuty alebo im môže byť znížená pokuta, ktorú by inak museli zaplatiť.

9 Dňa 10. marca 2003 podala žalobkyňa na Všeobecný súd žalobu proti rozhodnutiu z roku 2002. Všeobecný súd zrušil uvedené rozhodnutie vo vzťahu k žalobkyni (rozsudok z 25. októbra 2007, Ferriere Nord/Komisia, T-94/03, neuverejnený, EU:T:2007:320) a ostatným podnikom, ktorým je rozhodnutie určené, z dôvodu, že použitý právny základ, teda článok 65 ods. 4 a 5 UO, už v čase prijatia tohto rozhodnutia nebol účinný. Z tohto dôvodu Komisia nemala na základe týchto ustanovení právomoc konštatovať a postihovať porušenie článku 65 ods. 1 UO po skončení platnosti Zmluvy o ESUO. Všeobecný súd nepreskúmal ostatné aspekty tohto rozhodnutia.

10 Rozhodnutie z roku 2002 nadobudlo právoplatnosť vo vzťahu k združeniu Federacciai, ktoré nepodalo žalobu na Všeobecný súd.

B. Druhé rozhodnutie Komisie (2009)

11 Listom z 30. júna 2008 Komisia informovala žalobkyňu a ostatné dotknuté podniky o svojom úmysle prijať nové rozhodnutie, pričom opravila použitý právny základ. Okrem toho spresnila, že uvedené rozhodnutie sa zakladá na dôkazoch predložených v oznámení o výhradách a v oznámení o doplňujúcich výhradách. Na výzvu Komisie žalobkyňa predložila 1. augusta 2008 písomné pripomienky.

12 Komisia faxmi z 24. júla a 25. septembra 2008 a následne z 13. marca, 30. júna a 27. augusta 2009 požiadala žalobkyňu o informácie týkajúce sa jej akcionárov a finančnej situácie podniku. Žalobkyňa odpovedala na tieto žiadosti o informácie e-mailami z 1. augusta a 1. októbra 2008, potom z 18. marca, 1. júla a 8. septembra 2009.

13 Dňa 30. septembra 2009 Komisia prijala rozhodnutie K(2009) 7492 v konečnom znení týkajúce sa konania o uplatnení článku 65 Zmluvy o ESUO (vec COMP/37.956 – Výstuže do betónu, opätovné prijatie), adresované tým istým podnikom ako rozhodnutie z roku 2002, vrátane žalobkyne. Toto rozhodnutie bolo prijaté na základe procesných pravidiel Zmluvy o ES a nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205). Vychádzala zo skutočností uvedených v oznámení o výhradách a v oznámení o doplňujúcich výhradách a v podstate prevzala obsah a závery rozhodnutia z roku 2002. Konkrétne výška pokuty uloženej žalobkyni vo výške 3,57 milióna eur zostala nezmenená.

14 Dňa 8. decembra 2009 Komisia prijala pozmeňujúce rozhodnutie, v ktorom do svojej prílohy zaradila tabuľky označujúce zmeny cien vynechané v jej rozhodnutí z 30. septembra 2009 a opravila číselné odkazy na uvedené tabuľky v ôsmich poznámkach pod čiarou.

15 Dňa 19. februára 2010 žalobkyňa podala na Všeobecný súd žalobu proti rozhodnutiu Komisie z 30. septembra 2009 v znení zmien (ďalej len „rozhodnutie z roku 2009“). Dňa 9. decembra 2014 Všeobecný súd znížil výšku pokuty uloženej žalobkyni na 3,42144 milióna eur z dôvodu, že žalobkyňa sa tri roky nezúčastnila na časti kartelu týkajúcej sa obmedzovania alebo kontroly výroby alebo predaja a v zostávajúcej časti žalobu zamietol (rozsudok z 9. decembra 2014, Ferriere Nord/Komisia, T-90/10, neuverejnený, EU:T:2014:1035). Všeobecný súd čiastočne zrušil rozhodnutie z roku 2009 vo vzťahu k jednému z ďalších subjektov, ktorým bolo určené, znížil výšku pokuty uloženej dvom ďalším subjektom, ktorým bolo určené, a zamietol ostatné žaloby.

16 Dňa 20. februára 2015 žalobkyňa podala odvolanie proti rozsudku z 9. decembra 2014, Ferriere Nord/Komisia (T-90/10, neuverejnený, EU:T:2014:1035). Rozsudkom z 21. septembra 2017, Ferriere Nord/Komisia (C-88/15 P, EU:C:2017:716), Súdny dvor zrušil uvedený rozsudok Všeobecného súdu, ako aj rozhodnutie z roku 2009 najmä vo vzťahu k žalobkyni.

17 V rozsudku z 21. septembra 2017, Ferriere Nord/Komisia (C-88/15 P, EU:C:2017:716), Súdny dvor rozhodol, že ak bolo rozhodnutie prijaté na základe nariadenia č. 1/2003, konanie vedúce k tomuto rozhodnutiu musí byť v súlade s procesnými pravidlami stanovenými v tomto nariadení, ako aj v nariadení Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov [101] a 102 ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 123, 2004, s. 18; Mim. vyd. 08/003, s. 81), aj keď sa toto konanie začalo pred nadobudnutím ich účinnosti.

18 Súdny dvor pritom konštatoval, že v prejednávanej veci samotné vypočutie z 13. júna 2002, ktoré sa týkalo merita konania, nemožno považovať za zlučiteľné s procesnými požiadavkami týkajúcimi sa prijatia rozhodnutia na základe nariadenia č. 1/2003 v prípade neúčasti orgánov hospodárskej súťaže členských štátov.

19 Súdny dvor dospel k záveru, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia nemala povinnosť pred prijatím rozhodnutia z roku 2009 zorganizovať nové vypočutie z dôvodu, že podniky už mali možnosť byť ústne vypočuté na vypočutiach z 13. júna a 30. septembra 2002.

20 Vo svojom rozsudku z 21. septembra 2017, Ferriere Nord/Komisia (C-88/15 P, EU:C:2017:716), Súdny dvor pripomenul dôležitosť toho, aby sa na žiadosť dotknutých účastníkov konania konalo vypočutie, na ktoré sú pozvané orgány hospodárskej súťaže členských štátov, pričom jeho neuskutočnenie predstavuje porušenie podstatných formálnych náležitostí.

21 Súdny dvor rozhodol, že vzhľadom na to, že toto právo uvedené v nariadení č. 773/2004 nebolo dodržané, nebolo potrebné, aby podnik, ktorého právo bolo takto porušené, preukázal, že toto porušenie mohlo na jeho úkor ovplyvniť priebeh konania a obsah sporného rozhodnutia.

22 Súdny dvor tiež z rovnakých dôvodov zrušil ďalšie rozsudky Všeobecného súdu prijaté 9. decembra 2014, ktorými rozhodol o zákonnosti rozhodnutia z roku 2009, ako aj toto rozhodnutie vo vzťahu k štyrom ďalším podnikom. Rozhodnutie z roku 2009 sa naopak stalo konečným pre podniky, ktorým bolo určené, ktoré nepodali odvolanie proti uvedeným rozsudkom.

C. Tretie rozhodnutie Komisie (2019)

23 Listom z 15. decembra 2017 Komisia informovala žalobkyňu o svojom zámere pokračovať v správnom konaní a zorganizovať v tomto rámci nové vypočutie účastníkov uvedeného konania za prítomnosti orgánov hospodárskej súťaže členských štátov.

24 Listom z 1. februára 2018 žalobkyňa predložila pripomienky, v ktorých spochybnila právomoc Komisie pokračovať v správnom konaní, a vyzvala ju, aby v ňom nepokračovala.

25 Dňa 23. apríla 2018 Komisia uskutočnila nové vypočutie týkajúce sa veci samej, na ktorom sa zúčastnili v prítomnosti orgánov hospodárskej súťaže členských štátov a úradníka povereného vypočutím žalobkyňa, ako aj tri ďalšie podniky, ktorým bolo rozhodnutie z roku 2009 určené.

26 Listami z 19. novembra 2018, ako aj zo 17. januára a zo 6. mája 2019 Komisia zaslala žalobkyni tri žiadosti o informácie týkajúce sa jej akcionárov a majetkovej situácie. Žalobkyňa odpovedala na tieto žiadosti o informácie listami z 10. decembra 2018, ako aj z 31. januára a z 9. mája 2019.

27 Dňa 21. júna 2019 sa žalobkyňa zúčastnila na stretnutí so službami Komisie, počas ktorého tieto služby uviedli, že sa rozhodli navrhnúť kolégiu komisárov prijatie nového sankčného rozhodnutia, ale že vzhľadom na objektívne predĺženú lehotu navrhujú uplatnenie mimoriadnej poľahčujúcej okolnosti.

28 Dňa 4. júla 2019 Komisia prijala rozhodnutie C(2019) 4969 final týkajúce sa konania podľa článku 65 Zmluvy o ESUO (vec AT.37956 – Výstuže do betónu) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) adresované piatim podnikom, vo vzťahu ku ktorým bolo rozhodnutie z roku 2009 zrušené, a to okrem žalobkyne, Alfa Acciai SpA, Feralpi Holding SpA (predtým Feralpi Siderurgica SpA a Federalpi Siderurgica SRL), Partecipazioni Industriali SpA (predtým Riva Acciaio SpA a neskôr Riva Fire SpA, ďalej len „Riva“), ako aj Valsabbia Investimenti SpA a Ferriera Valsabbia SpA.

29 Napadnutým rozhodnutím Komisia konštatovala rovnaké porušenie ako porušenie, ktoré je predmetom rozhodnutia z roku 2009, pričom z dôvodu dĺžky konania znížila pokuty uložené podnikom, ktorým bolo rozhodnutie určené, o 50 %. Žalobkyni bolo okrem toho priznané dodatočné zníženie pokuty o 6 %, pretože sa nezúčastnila na časti kartelu týkajúcej sa obmedzovania alebo kontroly výroby alebo predaja počas určitého obdobia. V článku 2 napadnutého rozhodnutia tak uložila žalobkyni pokutu vo výške 2,237 milióna eur.

30 Dňa 8. júla 2019 bola žalobkyni zaslaná neúplná kópia napadnutého rozhodnutia, ktorá obsahovala len nepárne strany, čo žalobkyňa oznámila Komisii listom z 9. júla 2019.

31 Dňa 18. júla 2019 bola žalobkyni doručená úplná verzia napadnutého rozhodnutia.

II. Konanie a návrhy účastníkov konania

32 Žalobkyňa návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 30. septembra 2019 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

33 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 13. januára 2020 Rada Európskej únie podala návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov Komisie. Rozhodnutím z 11. februára 2020 predseda štvrtej komory Všeobecného súdu tomuto návrhu vyhovel. Rada predložila svoje vyjadrenie vedľajšieho účastníka konania a žalobkyňa pripomienky k tomuto vyjadreniu v stanovenej lehote. Komisia nepredložila pripomienky k vyjadreniu vedľajšieho účastníka konania.

34 Všeobecný súd podľa článku 28 rokovacieho poriadku na návrh štvrtej komory rozhodol o postúpení veci rozšírenému rozhodovaciemu zloženiu.

35 Na základe návrhu sudcu spravodajcu Všeobecný súd (štvrtá rozšírená komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 89 rokovacieho poriadku písomne položil účastníkom konania otázky a požiadal ich o predloženie dokumentov. Účastníci konania odpovedali na tieto otázky a na tieto žiadosti o predloženie dokumentov v stanovenej lehote.

36 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na písomné a ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 4. júna 2021. Počas pojednávania žalobkyňa v nadväznosti na otázku Všeobecného súdu súhlasila s tým, aby žalobné dôvody uvedené v žalobe na jej podporu boli na účely vypracovania rozsudku prečíslované, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania.

37 Žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom sa jej týka,

– subsidiárne čiastočne zrušil napadnuté rozhodnutie a znížil pokutu, ktorá jej bola uložená,

– uložil Komisii a Rade povinnosť nahradiť trovy konania.

38 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zamietol žalobu,

– uložil žalobkyni povinnosť nahradiť trovy konania.

39 Rada navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zamietol žalobu v rozsahu, v akom je založená na námietke nezákonnosti článku 25 nariadenia č. 1/2003,

– uložil žalobkyni povinnosť nahradiť trovy konania.

III. Právny rámec

40 Na podporu svojej žaloby žalobkyňa uvádza deväť žalobných dôvodov, ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín.

41 V prvej skupine je uvedených šesť hlavných žalobných dôvodov, ktorých cieľom je dosiahnuť zrušenie napadnutého rozhodnutia:

– prvý žalobný dôvod je založený na porušení práva na obhajobu a procesných pravidiel na vypočutí z 23. apríla 2018,

– druhý žalobný dôvod je založený na protiprávnom odmietnutí Komisie overiť pred prijatím napadnutého rozhodnutia zlučiteľnosť tohto rozhodnutia so zásadou primeranej dĺžky konania,

– tretí žalobný dôvod je založený na porušení zásady primeranej dĺžky konania,

– štvrtý žalobný dôvod je založený na porušení povinnosti odôvodnenia, nesprávnom posúdení a porušení zásady proporcionality,

– piaty žalobný dôvod je založený na porušení zásady *ne bis in idem*,

– šiesty žalobný dôvod je založený na nezákonnosti režimu premlčania stanoveného článkom 25 nariadenia č. 1/2003.

42 V druhej skupine sú uvedené tri posledné žalobné dôvody, uplatňované subsidiárne, ktorých cieľom je dosiahnuť čiastočné zrušenie napadnutého rozhodnutia a zodpovedajúce zníženie pokuty uloženej žalobkyni:

– siedmy žalobný dôvod je založený na porušení dôkazného bremena a zásady *in dubio pro reo*, pokiaľ ide o správanie vytýkané žalobkyni,

– ôsmy žalobný dôvod je založený na protiprávnosti zvýšenia pokuty z dôvodu opakovaného porušovania,

– deviaty žalobný dôvod je založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania, pokiaľ ide o zohľadnenie poľahčujúcich okolností a na oneskorenom charaktere dôvodov odôvodňujúcich zníženie pokuty.

A. O návrhoch na zrušenie

[*omissis*]

1. O druhom žalobnom dôvode založenom na protiprávnom odmietnutí Komisie overiť pred prijatím napadnutého rozhodnutia zlučiteľnosť tohto rozhodnutia so zásadou primeranej dĺžky konania

[*omissis*]

a) O prvej výhrade založenej na nesprávnom právnom posúdení

199 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia porušila článok 41 Charty tým, že pred prijatím napadnutého rozhodnutia odmietla posúdiť zlučiteľnosť prijatia tohto rozhodnutia so zásadou primeranej lehoty.

200 V tejto súvislosti treba uviesť, že ako tvrdí žalobkyňa, Komisia je povinná dodržiavať zásadu primeranej lehoty stanovenú v článku 41 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 179, a z 5. júna 2012, Imperial Chemical Industries/Komisia, T-214/06, EU:T:2012:275, bod 285).

201 Uplynutie lehoty sa teda musí zohľadniť, keď Komisia využije mieru voľnej úvahy, ktorú jej priznáva právo Únie, a posúdi, či pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže treba začať stíhanie a prijať rozhodnutie.

202 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobkyňa, Komisia neporušila povinnosť zohľadniť uplynutie lehoty pri posudzovaní, či sa má takéto stíhanie začať a má sa prijať rozhodnutie o uložení sankcie. V napadnutom rozhodnutí sa totiž uvádza, že táto inštitúcia pred prijatím rozhodnutia preskúmala, či v prejednávanej veci možno pokračovať v konaní a či toto konanie môže viesť k prijatiu takéhoto rozhodnutia o uložení pokuty.

[*omissis*]

213 Z napadnutého rozhodnutia teda vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobkyňa, Komisia pred prijatím tohto rozhodnutia overila, či bola dodržaná zásada primeranej lehoty, keď analyzovala dĺžku správneho konania, administratívne štádiá a prerušenia v dôsledku súdneho preskúmania, čo sú príčiny, ktoré môžu vysvetliť dĺžku konania a dôsledky, ktoré z toho možno vyvodiť.

214 Tento záver spochybňuje žalobkyňa, podľa ktorej Komisia v napadnutom rozhodnutí odmietla rozhodnúť o neprimeranej dĺžke konania z dôvodu, že toto posúdenie má byť vyhradené súdu Únie bez toho, aby sa k tomu mohla vyjadriť.

215 V tejto súvislosti treba uviesť, že súdu Únie možno predkladať otázky týkajúce sa dĺžky konania. V sporoch o zodpovednosti musí súd Únie uložiť inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram Únie povinnosť, ak tieto inštitúcie spôsobili škodu porušením zásady primeranej lehoty (rozsudky z 26. novembra 2013, Kendrion/Komisia, C-50/12 P, EU:C:2013:771, bod 94, a z 11. júla 2019, Italmobiliare a i./Komisia, T-523/15, neuverejnený, EU:T:2019:499, bod 159). V sporoch týkajúcich sa neplatnosti môže dĺžka konania viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, pokiaľ sú kumulatívne splnené dve podmienky, pričom prvá z nich je, že sa táto dĺžka konania javí ako neprimeraná, a druhá je, že prekročenie primeranej lehoty bránilo výkonu práva na obhajobu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisia, C-113/04 P, EU:C:2006:593, body 47 a 48; z 8. mája 2014, Bolloré/Komisia, C-414/12 P, neuverejnený, EU:C:2014:301, body 84 a 85, a z 9. júna 2016, PROAS/Komisia, C-616/13 P, EU:C:2016:415, body 74 až 76).

216 Ako uvádza žalobkyňa, takto zverená právomoc súdu Únie nemôže zbaviť Komisiu povinnosti posúdenia, ktoré musí vykonať v okamihu určenia dôsledkov, ktoré treba vyvodiť zo zrušujúceho rozsudku na základe článku 266 ZFEÚ.

217 Ako už bolo uvedené, Komisia musí pri takomto posúdení zohľadniť všetky okolnosti veci, najmä možnosť prijať nové rozhodnutie, uložiť sankciu a prípadne znížiť zamýšľanú sankciu, najmä ak sa ukáže, že dĺžka konania bez toho, aby sama osebe predstavovala zavinené nesplnenie povinnosti, môže mať v rozsahu, v akom zahŕňa nielen administratívne štádiá, ale prípadne aj prerušenie

v dôsledku súdneho preskúmania, vplyv na okolnosti, ktoré treba zohľadniť pri stanovení výšky pokuty, a najmä na jej možnú odstrašujúcu povahu, pokiaľ sa prejavil po uplynutí dlhej doby po skutočnostiach zakladajúcich protiprávne konanie.

218 Toto posúdenie týkajúce sa najmä celkovej dĺžky konania, vrátane súdnych konaní, bolo vykonané najmä v odôvodnení 528 napadnutého rozhodnutia.

219 Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobkyňa, Komisia v napadnutom rozhodnutí overila, či dĺžka konania mohla brániť pokračovaniu v konaní, pričom uznala, že takéto posúdenie podlieha preskúmaniu súdom Únie v sporoch týkajúcich sa zákonnosti a prípadne zodpovednosti.

[*omissis*]

223 Táto výhrada musí byť teda zamietnutá.

[*omissis*]

2. O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady primeranej dĺžky konania

229 Žalobkyňa tvrdí, že napadnuté rozhodnutie musí byť zrušené, pretože bolo prijaté na konci konania, ktoré prekročilo primeranú lehotu. Podľa nej má neprimeraná dĺžka konania za následok, že Komisia už nemá sankčnú právomoc, a preto je uvedené rozhodnutie nezákonné z dôvodu prekročenia právomoci. Žalobkyňa v podstate uvádza tri výhrady týkajúce sa dĺžky administratívnych štádií, celkovej dĺžky konania a vplyvu dĺžky konania na právo na obhajobu, pričom všetky tieto výhrady Komisia spochybňuje.

230 Pred preskúmaním týchto výhrad treba pripomenúť, že podľa Súdneho dvora môže mať dĺžka konania za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky, pričom prvá z nich je, že sa táto dĺžka konania javí ako neprimeraná, a druhá je, že prekročenie primeranej lehoty bránilo výkonu práva na obhajobu (pozri bod 215 vyššie).

231 Z toho vyplýva, že rozhodnutie Komisie nemôže byť zrušené len z dôvodu prekročenia primeranej lehoty, ak právo žalobkyne na obhajobu nebolo týmto prekročením dotknuté. Tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého samotné prekročenie primeranej lehoty malo viesť Komisiu k tomu, aby sa vzdala prijatia napadnutého rozhodnutia, sa preto musí bez ďalšieho zamietnuť.

[*omissis*]

a) O prvej výhrade týkajúcej sa dĺžky administratívnych štádií

233 Žalobkyňa tvrdí, že vzhľadom na to, že dĺžka administratívnych štádií trvala viac ako šesť rokov, javí sa, že je v rozpore so zásadou primeranej lehoty. Kritizuje najmä pomalosť, s akou Komisia reagovala na zrušenia postupne vyhlásené Všeobecným súdom a Súdnym dvorom:

– v období medzi vyhlásením rozsudku z 25. októbra 2007, Ferriere Nord/Komisia (T-94/03, neuverejnený, EU:T:2007:320), a prijatím rozhodnutia z roku 2009, teda počas viac ako dvoch rokov, sa Komisia obmedzila na zaslanie listu z 30. júna 2008 uvedeného v bode 11 vyššie, ktorým informovala o pokračovaní v konaní, ako aj v žiadostiach o informácie, a počas tohto

obdobia nedošlo k jasnému oznámeniu výhrad ani k novému vypočutiu, hoci Komisia mohla jednoducho napraviť vadu, ktorá viedla k neplatnosti zrušeného rozhodnutia, pretože túto vadu jasne konštatoval Všeobecný súd,

– rovnako medzi rozsudkom z 21. septembra 2017, Ferriere Nord/Komisia (C-88/15 P, EU:C:2017:716), a prijatím napadnutého rozhodnutia, teda počas jedného roka a deviatich mesiacov, sa činnosť vykonávaná Komisiou obmedzila na zaslanie listu z 15. decembra 2017 oznamujúceho pokračovanie v konaní, listov oznamujúcich a vysvetľujúcich vypočutie z 23. apríla 2018, ako aj na obmedzené žiadosti o majetkových pomeroch žalobkyne.

234 Žalobkyňa okrem toho tvrdí, že administratívne štádia konania sú poznačené mnohými chybami v správe konania, ktorých sa dopustila Komisia a ktoré prispeli k neodôvodnenému predĺženiu procesných lehôt.

235 V tejto súvislosti treba uviesť, že právo Únie vyžaduje, aby inštitúcie v primeranej lehote riešili veci v rámci správnych konaní, ktoré vedú (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2012, Imperial Chemical Industries/Komisia, T-214/06, EU:T:2012:275, bod 284).

236 Povinnosť dodržiavať primeranú lehotu pri vedení správnych konaní predstavuje totiž všeobecnú právnu zásadu, ktorá je vyjadrená najmä v článku 41 ods. 1 Charty (rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 167; z 11. apríla 2006, Angeletti/Komisia, T-394/03, EU:T:2006:111, bod 162, a zo 7. júna 2013, Taliansko/Komisia, T-267/07, EU:T:2013:305, bod 61).

237 V prejednávanej veci zo spisu vyplýva, že v rámci konania pred Komisiou nasledovali štyri štádiá, ktoré trvali celkovo šesť rokov a jeden mesiac:

– prvé štádium jedného roka a piatich mesiacov oddelilo prvé vyšetrovacie úkony a zaslanie oznámenia o výhradách združeniu Federacciai a dotknutým podnikom,

– ďalšie tri štádiá sú tie, ktoré viedli k prijatiu rozhodnutia z roku 2002, rozhodnutia z roku 2009 a napadnutého rozhodnutia a ktoré trvali deväť mesiacov, dva roky a jeden mesiac a jeden rok a deväť mesiacov.

238 Podľa judikatúry primeranosť lehoty treba posudzovať s prihliadnutím na okolnosti každej veci a najmä na význam sporu pre dotknutú osobu, zložitosť veci, ako aj správanie žalobcu a príslušných orgánov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 187 a 188).

239 Po prvé, pokiaľ ide o význam sporu pre dotknutú osobu, treba pripomenúť, že v prípade sporu týkajúceho sa porušenia práva hospodárskej súťaže základná požiadavka právnej istoty, z ktorej musia mať prospech hospodárske subjekty, ako aj cieľ zabezpečiť, aby hospodárska súťaž nebola narušená na vnútornom trhu, predstavujú značný záujem nielen pre žalobkyňu a jej konkurentov, ale aj pre tretie osoby z dôvodu veľkého počtu dotknutých osôb a dotknutých finančných záujmov (pozri rozsudok z 1. februára 2017, Aalberts Industries/Európska únia, T-725/14, EU:T:2017:47, bod 40 a citovanú judikatúru).

240 V prejednávanej veci Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že žalobkyňa porušila článok 65 ods. 1 UO tým, že sa v období od 1. apríla 1993 do 4. júla 2000 zúčastnila na pokračujúcej dohode alebo zosúladených postupoch týkajúcich sa výstuží do betónu, ktorých cieľom alebo účinkom bolo určovanie cien a obmedzovanie alebo kontrola výroby alebo predaja na vnútornom trhu.

241 Na základe tohto konštatovania Komisia uložila žalobkyni pokutu vo výške 2,237 milióna eur.

242 Vzhľadom na tieto skutočnosti sa možno domnievať, že význam veci bol pre žalobkyňu dôležitý.

243 Po druhé, pokiaľ ide o zložitosť veci, treba uviesť, že pochybenia, ktorých sa dopustila Komisia, sa týkajú dôsledkov skončenia platnosti Zmluvy o ESUO na konanie.

244 Treba však pripomenúť, že otázky súvisiace s pravidlami uplatniteľnými na skutkový stav veci samej, tak pokiaľ ide o vec samu, ako aj pokiaľ ide o konanie, boli z dôvodu skončenia platnosti Zmluvy o ESUO do určitej miery zložité.

245 Okrem toho kartel pokrýval relatívne dlhé obdobie (10 rokov a 7 mesiacov), týkal sa značného počtu účastníkov (8 podnikov z celkovo 11 spoločností a jedno profesijné združenie) a obsahoval veľký objem dokumentov poskytnutých alebo získaných počas kontrol (približne 20 000 strán).

246 Vzhľadom na tieto skutočnosti treba vec považovať za zložitú.

247 Po tretie, pokiaľ ide o správanie účastníkov konania, treba uviesť, že Komisia vykonávala nepretržitú činnosť, pretože od účastníkov správneho konania dostávala početné žiadosti.

248 Komisia sa tak v kontexte prijatia napadnutého rozhodnutia musela zaoberať mnohými listami súčasne s prípravou vypočutia z 23. apríla 2018 a preskúmať návrh na urovnanie predložený niektorými účastníkmi správneho konania 4. decembra 2018.

249 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia sa dopustila dvoch chýb pri správe konania, ktoré neodôvodnene predĺžili jeho dĺžku:

– chyby pri príprave CD-ROM pripojených k oznámeniu o výhradách,

– nesprávneho oznámenia rozhodnutia z roku 2009, ako aj napadnutého rozhodnutia.

250 Hoci žalobkyňa nespresňuje dodatočnú lehotu, ktorú spôsobili dve vyššie uvedené chyby, ktorých sa dopustila Komisia, z bodov 13 a 14 vyššie vyplýva, že tá druhá v každom prípade viedla k predĺženiu konania iba o dva mesiace a jeden týždeň.

251 Žalobkyňa teda nepredložila dôkazy, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že uvedené chyby mali značný vplyv na dĺžku konania.

252 Z týchto skutočností posudzovaných ako celok vyplýva, že dĺžka administratívneho štádia konania sa nezdá byť neprimeraná vzhľadom na okolnosti veci a najmä jej komplexnosť v kontexte, v ktorom Komisii nemožno vytýkať žiadne nevysvetlené nečinnosti počas fáz, ktorými sa uvedené administratívne štádiá vyznačovali.

253 Táto výhrada musí byť teda zamietnutá.

b) O druhej výhrade týkajúcej sa celkovej dĺžky konania

254 Žalobkyňa spochybňuje celkovú dĺžku konania, ktorá sa vyžadovala na spracovanie spisu od prvých vyšetrovacích úkonov až do prijatia napadnutého rozhodnutia. Podľa nej skutočnosť, že v čase tohto prijatia bola táto doba takmer 19 rokov a týkala sa správaní, z ktorých niektoré prebehli pred viac ako 30 rokmi, spôsobuje, že táto dĺžka je v rozpore so zásadou primeranej lehoty.

255 V tejto súvislosti treba uviesť, že povinnosť dodržať primeranú lehotu sa uplatní na všetky štádiá, ktoré sú súčasťou konania, ako aj na celé konanie, z ktorých sa skladá (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 230 a 231, a návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Solvay/Komisia, C-109/10 P, EU:C:2011:256, bod 239).

256 V prejednávanej veci treba konštatovať, že obdobie, v ktorom prebiehalo celé správne konanie, bolo výnimočne dlhé, čo viedlo Komisiu k tomu, aby znížila pokutu, ktorá bola napokon uložená žalobkyni (pozri bod 212 vyššie).

257 Celkovú dĺžku správneho konania však možno v prejednávanej veci vysvetliť zložitosťou spisu s tým, že pre určité aspekty vyplýva zo skutočností súvisiacich s vecou samou, zatiaľ čo v ostatných častiach súvisí s osobitným kontextom, do ktorého patrí spis, a to skončením platnosti Zmluvy o ESUO (pozri body 243 až 246 vyššie).

258 Je pravda, že Komisia nesprávne posúdila dôsledky, ktoré treba vyvodiť zo skončenia platnosti Zmluvy o ESUO, pričom tieto pochybenia viedli k zrušeniam, o ktorých rozhodli Všeobecný súd a Súdny dvor.

259 Tieto pochybenia, ako aj vplyv, ktorý mohli mať na dĺžku správneho konania, však treba posúdiť s prihliadnutím na zložitosť položených otázok.

260 Okrem toho celková dĺžka správneho konania je čiastočne pripísateľná prerušeniam spôsobeným súdnym preskúmaním a súvisí teda s počtom žalôb podaných na súd Únie v súvislosti s rôznymi aspektmi veci.

261 V tejto súvislosti treba uviesť, že skutočnosť, že podniky nachádzajúce sa v takej situácii ako žalobkyňa môžu dosiahnuť, že ich vec prejednajú viac ako raz správne orgány a prípadne aj súdy Únie, je prirodzeným dôsledkom spôsobu, akým tvorcovia Zmlúv zavádzajú systém kontroly správania a transakcií v oblasti hospodárskej súťaže.

262 Povinnosť správneho orgánu splniť rôzne formálne náležitosti a podstúpiť kroky predtým, než môže prijať konečné rozhodnutie v oblasti hospodárskej súťaže, a možnosť, že tieto náležitosti a kroky povedú k podaniu žaloby, nemôže na konci procesu podnik využiť na účely tvrdenia, že nebola dodržaná primeraná lehota (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veciach Feralpi a i./Komisia, C-85/15 P, C-86/15 P a C-87/15 P, C-88/15 P a C-89/15 P, EU:C:2016:940, bod 70).

263 Za týchto podmienok sa nemožno domnievať, že dĺžka správneho konania posudzovaná ako celok bola neprimeraná, a teda mohla brániť tomu, aby Komisia prijala nové rozhodnutie ukladajúce pokutu.

264 Táto výhrada musí byť teda zamietnutá.

c) O tretej výhrade týkajúcej sa vplyvu dĺžky konania na právo na obhajobu

265 Žalobkyňa tvrdí, že dĺžka správneho konania ovplyvnila jej právo na obhajobu. Podľa nej z dôvodu tejto dĺžky vypočutie 23. apríla 2018 neumožnilo orgánom hospodárskej súťaže členských štátov vypočuť všetky subjekty, ktorých názory mohli mať vplyv na jej schopnosť obhájiť sa. Okrem toho, ak by sa vypočutie uskutočnilo v súlade s uplatniteľnou právnou úpravou pred prijatím rozhodnutia z roku 2002 alebo dokonca rozhodnutia z roku 2009, Všeobecný súd by nerozhodol o existencii predmetného správania a zástupcovia členských štátov by v dôsledku toho boli zbavení akéhokoľvek vplyvu alebo akejkoľvek predpojatosti.

266 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ako bolo uvedené v bode 230 vyššie, na to, aby súd rozhodol o zrušení rozhodnutia prijatého Komisiou z dôvodu porušenia zásady primeranej lehoty, musia byť splnené dve podmienky. Vzhľadom na to, že prvá (neprimeraná dĺžka konania) nebola splnená, nie je v zásade potrebné v odpovedi na tretiu výhradu overiť, či dĺžka správneho konania bránila výkonu práva na obhajobu. Toto preskúmanie však treba vykonať len pre úplnosť, aby sa poskytla vyčerpávajúca odpoveď na obavy vyjadrené žalobkyňou.

267 Na jednej strane treba konštatovať, že počas celého konania žalobkyňa mala aspoň sedemkrát príležitosť vyjadriť svoje stanovisko a uviesť svoje tvrdenia (pozri body 3 až 6, 11, 24 a 25 vyššie).

268 Žalobkyňa konkrétne mohla vyjadriť svoj názor počas tretieho administratívneho štádia vo svojich pripomienkach z 1. februára 2018 a na vypočutí z 23. apríla 2018 (pozri body 24 a 25 vyššie).

269 Na druhej strane preskúmanie prvého žalobného dôvodu umožnilo preukázať, že právo žalobkyne na obhajobu nebolo dotknuté ani skutočnosťou, že všetci účastníci, ktorí sa zúčastnili na predchádzajúcich vypočutiach, neboli prítomní na vypočutí z 23. apríla 2018, ani skutočnosťou, že zástupcovia orgánov hospodárskej súťaže členských štátov v čase vyjadrenia svojho stanoviska v poradnom výbore vedeli, že proti dotknutým podnikom boli predtým prijaté dve rozhodnutia, z ktorých jedno bolo potvrdené Všeobecným súdom, ani skutočnosťou, že Komisia už dvakrát vyjadrila svoje stanovisko k predmetným skutkovým okolnostiam a že jej stanovisko v tejto súvislosti potvrdil Všeobecný súd (pozri body 59 až 162 vyššie).

270 Z týchto skutočností vyplýva, že aj za predpokladu, že by sa dĺžka správneho konania mohla považovať za odporujúcu zásade primeranej lehoty, neboli by splnené podmienky, ktoré treba splniť s cieľom dosiahnuť zrušenie napadnutého rozhodnutia, keďže žalobkyňa nepreukázala žiadny zásah do práva na obhajobu vyplývajúci z uvedenej dĺžky konania.

271 Za týchto podmienok treba konštatovať, že žiadna z požiadaviek vyžadovaných na to, aby Všeobecný súd mohol rozhodnúť o zrušení napadnutého rozhodnutia z dôvodu porušenia zásady primeranej lehoty, nebola splnená.

272 Výhrada teda musí byť zamietnutá a spolu s ňou aj tretí žalobný dôvod v celom rozsahu.

3. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení povinnosti odôvodnenia, prekročení právomoci a porušení zásady proporcionality

[*omissis*]

a) O prvej výhrade týkajúcej sa nedostatočného vysvetlenia dôvodov, ktoré viedli Komisiu k prijatiu nového rozhodnutia o uložení pokuty

274 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia dostatočne nevysvetlila dôvody, ktoré ju mohli viesť k opätovnému začatiu konania, čím svojvoľne uplatnila voľnú úvahu, ktorou v tejto oblasti disponuje. V tejto súvislosti tiež tvrdí, že Komisia sa domnievala, že prijatie napadnutého rozhodnutia má významný odstrašujúci účinok bez toho, aby vysvetlila, prečo by sa odstrašenie malo uplatňovať pre súčasnosť a budúcnosť a bez toho, aby v napadnutom rozhodnutí vysvetlila dôvody, pre ktoré bol odstrašujúci účinok, ako to tvrdila, „mimoriadne žiadúci na trhu, akým je taliansky trh s výstužami do betónu“.

275 V tejto súvislosti treba uviesť, že Komisia je článkom 105 ods. 1 ZFEÚ poverená úlohou dohliadať na uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ.

276 Z tohto dôvodu má Komisia podľa judikatúry definovať a vykonávať politiku hospodárskej súťaže Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. októbra 2013, Vivendi/Komisia, T-432/10, neuverejnený, EU:T:2013:538, bod 22 a citovanú judikatúru).

277 V tomto rámci Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy, ktorú potvrdzuje nariadenie č. 1/2003, podľa ktorého ak zistí existenciu porušenia, „môže“ jednak uložiť dotknutým podnikom povinnosť ukončiť toto porušenie (článok 7 ods. 1) a jednak uložiť pokuty podnikom, ktoré sa dopustili porušenia (článok 23 ods. 2).

278 V oblasti hospodárskej súťaže tak bola Komisii bez ohľadu na spôsob, akým sa oboznámila so spisom, teda najmä v rámci sťažnosti alebo z vlastnej iniciatívy zverená právomoc rozhodovať o tom, či správanie musí byť predmetom stíhania, rozhodnutia a pokuty v závislosti od priorít, ktoré definuje v rámci svojej politiky hospodárskej súťaže.

279 Existencia tejto právomoci však nezbavuje Komisiu jej povinnosti odôvodnenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. marca 2020, LL-Carpenter/Komisia, T-531/18, neuverejnený, EU:T:2020:91, bod 90 a citovanú judikatúru)

280 V takom kontexte, ako je to v prejednávanej veci, keď bolo jednak rozhodnutie prijaté Komisiou dvakrát zrušené a jednak čas, ktorý uplynul medzi prvými vyšetrovacími úkonmi a prijatím rozhodnutia, bol výnimočne dlhý, prináleží tejto inštitúcii, aby na základe zásady riadnej správy vecí verejných zohľadnila dĺžku konania a dôsledky, ktoré mohla mať táto dĺžka na jej rozhodnutie stíhať dotknuté podniky, pričom toto posúdenie musí byť uvedené v odôvodnení rozhodnutia.

281 Komisia to urobila, keď podrobne uviedla na jednej strane v odôvodneniach 526 až 529 napadnutého rozhodnutia a na druhej strane v odôvodneniach 536 až 573 tohto rozhodnutia dôvody, pre ktoré sa domnievala, že je potrebné prijať nové rozhodnutie o existencii porušenia a o uložení pokuty dotknutým podnikom.

282 Komisia tak najprv uviedla, že dĺžka konania podľa nej nepredstavuje žiadne porušenie zásady primeranej lehoty (odôvodnenia 528 a 555 napadnutého rozhodnutia) a že právo podnikov na obhajobu nebolo porušené, keďže tieto podniky jednak mohli predložiť svoje pripomienky k pokračovaniu v konaní a jednak uviedli svoje tvrdenia aj počas vypočutia z 23. apríla 2018.

V tejto súvislosti spresnila, že žalobkyňa nepredložila nijaký konkrétny dôkaz na podporu svojho tvrdenia, podľa ktorého nemohla plne vykonať svoje právo na obhajobu (odôvodnenia 556 a 557 napadnutého rozhodnutia).

283 Komisia však pripustila, že sa dopustila procesných chýb, a uznala, že tieto chyby mohli prispieť k predĺženiu konania.

284 V napadnutom rozhodnutí teda zvážila všeobecný záujem na zabezpečení účinného uplatnenia pravidiel v oblasti hospodárskej súťaže a snahu o zmiernenie možných následkov pochybení v konaní (odôvodnenie 559 napadnutého rozhodnutia).

285 V tejto súvislosti Komisia uviedla, že dotknuté podniky sa jedenásť rokov podieľali na porušení, ktoré sa považovalo za jedno z najzávažnejších obmedzení v oblasti hospodárskej súťaže. Uviedla, že v takomto kontexte by opätovné prijatie rozhodnutia konštatujúceho účasť podnikov na uvedenom porušení bolo v rozpore so všeobecným záujmom zabezpečiť účinné uplatňovanie práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a presahovalo by záujem na zmiernení dôsledkov prípadného porušenia základných práv, ktoré utrpeli podniky, ktorým bolo rozhodnutie určené (odôvodnenia 560 a 561 napadnutého rozhodnutia).

286 Po tomto zvážení Komisia dospela k záveru, že po dopustení sa porušenia môže len prijatím napadnutého rozhodnutia zabezpečiť, aby páchatelia porušenia nezostali nepotrestaní a aby boli účinne odradení od podobného konania v budúcnosti (odôvodnenia 563 až 569 napadnutého rozhodnutia).

287 Na záver analýzy Komisia spresnila, že s cieľom zmierniť negatívne dôsledky, ktoré mohli byť spôsobené dĺžkou konania, ktorého cieľom bolo napraviť procesné vady, ku ktorým došlo počas vyšetrovania, ktoré nemožno pripísať predmetným podnikom, sa rozhodla znížiť výšku uložených pokút o 50 % (odôvodnenia 570 až 573 napadnutého rozhodnutia).

288 Zdá sa teda, že Komisia v napadnutom rozhodnutí poskytla dôkladné odôvodnenie, z ktorého jasne a jednoznačne vyplývajú úvahy, na základe ktorých odôvodnila prijatie nového rozhodnutia napriek dvom zrušeniam, ku ktorým došlo v minulosti.

[*omissis*]

296 Z týchto skutočností možno dospieť k záveru, že z odôvodnenia poskytnutého Komisiou v napadnutom rozhodnutí jasne a jednoznačne vyplývajú úvahy, ktorými sa riadila pri odôvodnení prijatia nového rozhodnutia ukladajúceho pokutu, a že v dôsledku toho treba výhradu zamietnuť.

[*omissis*]

b) O piatej výhrade týkajúcej sa porušenia zásady proporcionality

316 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia porušila zásadu proporcionality, keďže stíhanie a sankcionovanie správania, o ktoré ide v spore, nemôže byť považované za primerané vzhľadom na uplynutý čas a na škodu, ktorá už zanikla, teda už neexistuje, údajne spôsobenú hospodárskej súťaži.

317 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zásada proporcionality, ktorá je súčasťou všeobecných zásad práva Únie, vyžaduje, aby akty inštitúcií Únie neprekračovali hranice toho, čo je primerané a nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, pričom ak sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, treba sa prikloniť k najmenej obmedzujúcemu opatreniu a spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané vo vzťahu k sledovaným cieľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, EU:C:1990:391, bod 13, a zo 14. júla 2005, Holandsko/Komisia, C-180/00, EU:C:2005:451, bod 103).

318 V prejednávanej veci je na účely rozhodnutia o porušení zásady proporcionality zo strany Komisie potrebné zohľadniť nasledujúce okolnosti.

319 Po prvé, ak je akt zrušený, ako to bolo v prípade rozhodnutia z roku 2009, inštitúcia, od ktorej pochádza, môže pokračovať v správnom konaní v štádiu, v ktorom došlo k protiprávnosti (pozri body 53 a 54 vyššie).

320 Po druhé dĺžka konania sama osebe nespôsobuje nezákonnosť konštatovania porušenia uskutočneného Komisiou alebo výšky uloženej pokuty. K takémuto spochybneniu môže dôjsť len vtedy, ak na jednej strane dĺžka konania porušuje zásadu primeranej lehoty a na druhej strane prekročenie primeranej lehoty bráni výkonu práva na obhajobu (pozri bod 230 vyššie). V prejednávanej veci však z analýzy prvého a tretieho žalobného dôvodu vyplýva, že žalobkyňa sa nemôže dovolávať takýchto porušení.

321 Po tretie nasledujúce dôvody, ktoré Komisia uviedla na odôvodnenie prijatia napadnutého rozhodnutia napriek času, ktorý medzitým uplynul, sa javia ako relevantné a dôvodné:

– zabezpečiť účinné uplatňovanie práva hospodárskej súťaže a zabrániť beztrestnosti dotknutých podnikov,

– odradiť zúčastnené podniky od toho, aby sa dopustili nového porušenia práva hospodárskej súťaže,

– uľahčiť podávanie žalôb o náhradu škody podaných prípadnými obeťami kartelu.

322 Po štvrté Komisia zmiernila dôsledky dĺžky konania pre dotknuté podniky tým, že im znížila pokutu o 50 %.

323 Výhrada teda musí byť zamietnutá a spolu s ňou aj štvrtý žalobný dôvod v celom rozsahu.

4. O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady ne bis in idem

324 Žalobkyňa tvrdí, že zásada *ne bis in idem* bola prekážkou prijatia napadnutého rozhodnutia.

325 Komisia s argumentáciou žalobkyne nesúhlasí.

326 Na úvod treba uviesť, že žalobkyňa pripúšťa, že nebola predmetom kumulácie sankcií, ale len kumulácie konaní, pričom tvrdí, že takáto kumulácia je tiež zakázaná na základe zásady *ne bis in idem*.

327 V tejto súvislosti treba uviesť, že zásada *ne bis in idem* je vyjadrená:

– jednak v článku 50 Charty, ktorý stanovuje, že „nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom“,

– jednak v článku 4 ods. 1 protokolu č. 7 EDĽP.

328 V úzkej spojitosti so zásadou *res iudicata* zásada *ne bis in idem* zaručuje právnu istotu a rovnosť prostredníctvom zabezpečenia toho, že dotknutá osoba má po skončení stíhania a prípadne po potrestaní istotu, že nebude znovu stíhaná za ten istý čin (rozsudok z 3. apríla 2019, Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie, C-617/17, EU:C:2019:283, bod 33).

329 V oblasti hospodárskej súťaže najmä zásada *ne bis in idem* v podstate zakazuje, aby bol podnik znova odsúdený alebo opäť stíhaný z dôvodu protisúťažného správania, za ktoré už bol sankcionovaný, alebo v súvislosti s ktorým bolo skorším rozhodnutím, proti ktorému už nie je možný opravný prostriedok, rozhodnuté, že zaň nie je zodpovedný (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 59, a z 1. júla 2009, ThyssenKrupp Stainless/Komisia, T-24/07, EU:T:2009:236, bod 178).

330 Uplatnenie zásady *ne bis in idem* najmä predpokladá, že bolo prijaté rozhodnutie o existencii porušenia alebo že bola preskúmaná zákonnosť jeho posúdenia (rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 60).

331 Ak je táto požiadavka splnená, zásada *ne bis in idem* zakazuje nové vecné posúdenie existencie porušenia, ak by toto nové posúdenie malo za následok:

– buď uloženie druhej sankcie popri prvej sankcii za predpokladu, že sa opätovne konštatuje zodpovednosť,

– alebo uloženie prvej sankcie za predpokladu, že zodpovednosť, ktorú prvé rozhodnutie odmietlo, konštatuje druhé rozhodnutie (rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 61).

332 Zásada *ne bis in idem* nebráni obnoveniu stíhania, ktorého predmetom je to isté protisúťažné správanie, pokiaľ bolo prvé rozhodnutie zrušené z formálnych dôvodov bez vecného rozhodnutia o vytýkaných skutočnostiach, keďže rozhodnutie o zrušení nepredstavuje „vykonanie“ v zmysle, aký má tento pojem v trestných oblastiach (rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 62, a z 1. júla 2009, ThyssenKrupp Stainless/Komisia, T-24/07, EU:T:2009:236, bod 190).

333 V takom prípade sa sankcie uložené novým rozhodnutím nepridávajú k sankciám uloženým zrušeným rozhodnutím, ale ich nahrádzajú (rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 62, a z 1. júla 2009, ThyssenKrupp Stainless/Komisia, T-24/07, EU:T:2009:236, bod 190).

334 V prejednávanej veci treba konštatovať, že ku dnešnému dňu žiadne rozhodnutie s konečnou platnosťou nerozhodlo o veci samej, pokiaľ ide o účasť žalobkyne na porušeniach, ktoré sa jej vytýkajú. Rozhodnutie z roku 2002 bolo Všeobecným súdom zrušené z dôvodu právneho základu použitého Komisiou a rozhodnutie z roku 2009 bolo zrušené pre porušenie podstatných formálnych náležitostí bez toho, aby v akomkoľvek z týchto dvoch prípadov bolo prijaté konečné stanovisko k žalobným dôvodom uvádzaným žalobkyňou týkajúcim sa jej účasti na skutočnostiach, ktoré sa jej vytýkajú. Jedine rozsudok z 9. decembra 2014, Ferriere Nord/Komisia (T-90/10, neuverejnený, EU:T:2014:1035), rozhodol o takýchto žalobných dôvodoch, ale Súdny dvor ho v celom rozsahu zrušil. Za týchto podmienok sa nemožno domnievať, že Komisia prijatím napadnutého rozhodnutia žalobkyňu za tie isté skutky sankcionovala alebo stíhala dvakrát (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 63).

335 Pokiaľ ide o sankciu uloženú žalobkyni v napadnutom rozhodnutí, nahrádza sankciu uloženú v rozhodnutí z roku 2009, ktorá sama nahradila sankciu uloženú v rozhodnutí z roku 2002. Sumy zaplatené žalobkyňou z titulu pokuty uloženej v rozhodnutí z roku 2002 a v rozhodnutí z roku 2009 jej boli vrátené v dôsledku zrušenia týchto dvoch rozhodnutí.

336 Za týchto podmienok sa nemožno domnievať, že zásada *ne bis in idem* bola porušená.

[*omissis*]

342 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že zásada *ne bis in idem* nebráni prijatiu napadnutého rozhodnutia. Preto sa piaty žalobný dôvod musí zamietnuť.

5. O šiestom žalobnom dôvode založenom na nezákonnosti režimu premlčania stanoveného článkom 25 nariadenia č. 1/2003

343 Žalobkyňa žiada o neuplatnenie premlčacej lehoty stanovenej v článku 25 nariadenia č. 1/2003 z dôvodu, že táto lehota podľa nej porušuje jednak zásadu primeranej lehoty a jednak zásadu proporcionality.

344 Tento žalobný dôvod je spochybňovaný, pokiaľ ide o prípustnosť a meritum veci.

345 Pokiaľ ide o prípustnosť, Komisia podporovaná Radou tvrdí, že námietka nezákonnosti nie je dostatočne podopretá a je predložená nejasným spôsobom.

346 V tejto súvislosti treba uviesť, že žalobkyňa vo svojich písomných podaniach vysvetlila výhrady, ktoré uplatňuje v súvislosti s článkom 25 nariadenia č. 1/2003, keď uviedla jednak ich právny základ, teda porušenie zásady primeranej lehoty a zásady proporcionality, a jednak argumentáciu uvedenú na podporu tohto stanoviska, ktorá je v podstate tá, že článok 25 nariadenia č. 1/2003 je postihnutý nezákonnosťou v rozsahu, v akom umožňuje Komisii prijať sankčné rozhodnutie v rozpore s týmito zásadami.

347 Okrem toho z jej písomných podaní vyplýva, že Komisia a Rada boli schopné porozumieť námietkam vzneseným žalobkyňou.

348 Tento žalobný dôvod je teda prípustný.

349 Vo veci samej žalobkyňa uvádza dve tvrdenia.

350 V prvom rade tvrdí, že normotvorca Únie porušil zásadu primeranej lehoty tým, že do článku 25 nariadenia č. 1/2003 nezahrnul ideu, že po uplynutí primeranej lehoty bude Komisia zbavená možnosti, nezávisle od lehoty piatich alebo desiatich rokov a nezávisle od prerušenia, ku ktorým môže dôjsť v prípade súdneho konania, prijať rozhodnutie konštatujúce porušenie a v každom prípade uložiť pokutu.

351 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v oblasti hospodárskej súťaže sa premlčacia lehota riadi článkom 25 nariadenia č. 1/2003 takto:

– táto doba je päť rokov [odsek 1 písm. b) v spojení s článkom 23 ods. 2 písm. a) uvedeného nariadenia],

– môže byť prerušená akýmkoľvek úkonom Komisie, ktorého cieľom je vyšetrovanie alebo stíhanie porušenia (odsek 3); v takom prípade prerušenie spätne preruší lehotu, ktorá už začala plynúť, a určuje začiatok novej lehoty; v prípade prerušenia premlčacia lehota uplynie najneskôr po uplynutí desiatich rokov bez toho, aby Komisia uložila pokutu alebo pravidelné penále (odsek 5),

– plynutie lehoty sa pozastaví počas konaní o žalobách podaných na Súdny dvor proti rozhodnutiu Komisie, pričom v takom prípade sa predlžuje o dobu, počas ktorej došlo k pozastaveniu (odsek 6).

352 Pokiaľ ide o zásadu primeranej lehoty, tá nie je vopred určená alebo stanovená abstraktne pre všetky konania, ktoré môžu byť dotknuté, ale musí byť posúdená s prihliadnutím na okolnosti vlastné každej veci, najmä význam sporu, zložitosť veci, správanie žalobkyne a príslušných orgánov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 187 a 188).

353 Žalobkyňa vytýka normotvorcovi Únie, že v článku 25 nariadenia č. 1/2003 nestanovil maximálnu lehotu, po uplynutí ktorej by bol akýkoľvek zásah Komisie vylúčený, aj keby premlčacia lehota bola pozastavená.

354 V tejto súvislosti treba uviesť, že článok 25 nariadenia č. 1/2003, tak ako bol formulovaný, vyplýva zo zosúladenia, ktoré vykonal normotvorca Únie pri výkone právomocí, ktoré sú mu zverené, medzi dvoma cieľmi, ktoré si môžu vyžadovať protichodné opatrenia, a to na jednej strane potrebou zabezpečiť právnu istotu tým, že sa zabráni tomu, aby sa mohli donekonečna spochybňovať konsolidované situácie po uplynutí času a na druhej strane potrebou zabezpečiť dodržiavanie práva stíhaním, zisťovaním a trestaním porušení práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2005, Sumitomo Chemical a Sumika Fine Chemicals/Komisia, T-22/05 a T-23/02, EU:T:2005:349, bod 82).

355 Žalobkyňa však v prejednávanej veci nepreukázala, že normotvorca Únie v rámci zosúlaďovania, ktoré vykonal medzi týmito odlišnými cieľmi, prekročil priestor, ktorý mu musí byť v tomto rámci priznaný. Právomoc vykonať overenia a ukladať sankcie je totiž ohraničená striktnými obmedzeniami. Je pravda, že premlčacia lehota sa prerušuje v prípade žaloby podanej na súd Únie. Táto možnosť si však na účely jej uplatnenia vyžaduje postup, ktorý majú zabezpečiť

samotné podniky. Normotvorcovi Únie nemožno vytýkať okolnosť, že po podaní viacerých žalôb, pričom každá z nich bola podaná dotknutými podnikmi, bolo rozhodnutie vydané na konci konania prijaté po určitej lehote.

356 Zosúladenie, ktoré takto uskutočnil normotvorca Únie, sa zdá byť o to primeranejšie, že osoby podliehajúce súdnej právomoci sťažujúce sa na neprimerane dlhé konanie môžu spochybniť túto dĺžku tým, že pokračujú v domáhaní sa zrušenia rozhodnutia prijatého na konci tohto konania, pričom takéto zrušenie je vyhradené pre situácie, v ktorých prekročenie primeranej lehoty bránilo výkonu práva na obhajobu, alebo ak prekročenie primeranej lehoty neviedlo k porušeniu práva na obhajobu, podaním žaloby o náhradu škody na súde Únie (pozri bod 215 vyššie).

357 Toto tvrdenie treba teda odmietnuť.

358 V druhom rade žalobkyňa tvrdí, že článok 25 nariadenia č. 1/2003 je v rozpore so zásadou proporcionality, pretože pripúšťa, aby podniky boli ponechané v neistote počas neprimerane dlhého obdobia tým, že sa Komisii umožní pokračovať v nich po uplynutí lehoty, ktorej plynutie bolo pozastavené alebo prípadne prerušené.

359 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ako bolo uvedené v bode 317 vyššie, zásada proporcionality vyžaduje, aby akty inštitúcií Únie neprekračovali hranice toho, čo je primerané a nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, pričom ak sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, treba sa prikloniť k najmenej obmedzujúcemu opatreniu a spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané vo vzťahu k sledovaným cieľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, EU:C:1990:391, bod 13, a zo 14. júla 2005, Holandsko/Komisia, C-180/00, EU:C:2005:451, bod 103).

360 Ako však bolo uvedené v bode 351 vyššie, premlčacia lehota je päť rokov.

361 Je prerušená akýmkoľvek úkonom Komisie, ktorý sa týka vyšetrovania alebo stíhania porušenia, pričom k premlčaniu dôjde najneskôr do desiatich rokov. Stanovením takejto lehoty tak podlieha úkon Komisie časovo striktnému obmedzeniu.

362 Okrem toho, ako bolo tiež uvedené v bode 351 vyššie, premlčacia lehota sa predlžuje o dobu, počas ktorej je plynutie premlčacej lehoty pozastavené počas konania o žalobe proti rozhodnutiu Komisie. Podľa judikatúry toto pozastavenie zamedzuje tomu, aby stíhaniu porušení bolo bránené začatím konaní, ktorých priebeh Komisia neovplyvní (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 144).

363 Článok 25 ods. 6 nariadenia č. 1/2003 sa tak týka prípadov, v ktorých nečinnosť Komisie nie je dôsledkom nedostatku náležitej starostlivosti z jej strany (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 144).

364 Na určenie, či je článok 25 nariadenia č. 1/2003 postihnutý protiprávnosťou vytýkanou žalobkyňou, treba uviesť, že premlčanie tým, že bráni, aby sa spochybňovali do nekonečna situácie, ktoré sa ustálili plynutím času, napĺňa právnu istotu, ale môže takisto umožniť ustálenie situácií, ktoré boli, aspoň na začiatku, protiprávne (rozsudok zo 6. októbra 2005, Sumitomo Chemical a Sumika Fine Chemicals/Komisia, T-22/05 a T-23/02, EU:T:2005:349, bod 82).

365 Na doplnenie analýzy treba pripomenúť, že osoby podliehajúce súdnej právomoci sťažujúce sa na neprimerane dlhé konanie môžu spochybniť túto dĺžku tým, že pokračujú v domáhaní sa zrušenia rozhodnutia prijatého na konci tohto konania, pričom takéto zrušenie je vyhradené pre situácie, v ktorých prekročenie primeranej lehoty bránilo výkonu práva na obhajobu, alebo ak prekročenie primeranej lehoty neviedlo k porušeniu práva na obhajobu, podaním žaloby o náhradu škody na súde Únie.

366 Za týchto podmienok sa nemožno domnievať, že normotvorca Únie tým, že posudzoval ciele, ktoré sa majú dosiahnuť v rámci režimu premlčania, zaviedol systém obsahujúci opatrenia, ktoré nie sú nevyhnutné či dokonca užitočné, alebo opatrenia, ktoré by mohli byť nahradené inými rovnako účinnými opatreniami na ochranu podnikov, ktoré by mohli byť dotknuté, bez toho, aby v neúnosnej miere bránili účinnosti vyšetrovaní alebo stíhaní.

367 Šiesty žalobný dôvod a v dôsledku toho aj prvú časť žalobných návrhov na zrušenie napadnutého rozhodnutia treba preto zamietnuť.

B. O návrhoch na zníženie uloženej pokuty predložených subsidiárne

[*omissis*]

1. O ôsmom žalobnom dôvode založenom na protiprávnosti zvýšenia pokuty z dôvodu opakovaného porušovania

[*omissis*]

a) O prvej výhrade založenej na porušení práva na obhajobu pri zohľadnení opakovaného porušovania

535 Žalobkyňa tvrdí, že zvýšenie základnej sumy pokuty o 50 %, ktoré Komisia uplatnila z dôvodu opakovaného porušovania, je protiprávne, pretože jej v rozpore s jej právom na obhajobu nebolo umožnené predložiť pripomienky k tejto otázke počas správneho konania.

536 Konkrétnejšie, Komisia neuviedla svoj zámer zohľadniť túto priťažujúcu okolnosť v oznámení o výhradách, ktoré obsahovalo iba:

– všeobecné tvrdenie platné pre všetky podniky, podľa ktorého Komisia zohľadní každú priťažujúcu okolnosť,

– zmienka o skoršom rozhodnutí o uložení sankcie, a to rozhodnutie Komisie 89/515/EHS z 2. augusta 1989 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy EHS (IV/31.553 – Betonárska oceľová výstuž) (Ú. v. ES L 260, 1989, s. 1) bez súvislosti s prípadným zohľadnením opakovaného porušovania, pretože sa nachádzala v poznámke pod čiarou s cieľom definovať výrobky, ktorých sa táto vec týka.

537 Žalobkyňa tvrdí, že následne nebola poskytnutá žiadna ďalšia informácia, hoci Komisia mala viacero príležitostí na informovanie dotknuté podniky o tomto bode, medzi nimi najmä v oznámení o doplňujúcich výhradách, v liste z 15. decembra 2017, ktorým oznámila pokračovanie v konaní, v žiadostiach o informácie, ktoré nasledovali po vypočutí z 23. apríla 2018 alebo na stretnutí z 21. júna 2019, uvedené v bode 27 vyššie, ktoré sa konalo so službami Komisie.

538 V tejto súvislosti treba uviesť, že keď chce Komisia pripísať právnickej osobe porušenie práva hospodárskej súťaže a v tejto súvislosti navrhuje konštatovať opakované porušovanie ako priťažujúcu okolnosť, oznámenie o výhradách, ktoré adresuje tejto osobe, musí obsahovať všetky skutočnosti, ktoré jej umožnia zabezpečiť si svoju obhajobu, najmä tie, ktoré môžu odôvodniť, že podmienky opakovaného porušovania sú v prejednávanej veci splnené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2015, Komisia a i./Versalis a i., C-93/13 P a C-123/13 P, EU:C:2015:150, bod 96).

539 V tomto zmysle sa Komisia v bode 84 svojho oznámenia o osvedčených postupoch vedenia konania podľa článkov 101 a 102 ZFEÚ (Ú. v. EÚ C 308, 2011, s. 6) zaviazala „dostatočne presným spôsobom“ uviesť v oznámení o výhradách skutočnosti, ktoré môžu predstavovať priťažujúce okolnosti.

540 Opakované porušovanie však treba podľa ustálenej judikatúry považovať za okolnosť, ktorá môže mať túto priťažujúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. marca 1999, Thyssen Stahl/Komisia, T-141/94, EU:T:1999:48, bod 618, a z 11. marca 1999, Unimétal/Komisia, T-145/94, EU:T:1999:49, bod 585).

541 Povinnosť opísaná v bodoch 538 až 540 vyššie vyplýva z povinnosti dodržiavať právo na obhajobu, ktorá je predmetom všeobecnej zásady, podľa ktorej v každom konaní, ktoré môže viesť k uloženiu sankcií, najmä pokút alebo penále, sa dotknutým podnikom a združeniam podnikov musí umožniť už v správnom konaní účinne vyjadriť svoje stanovisko k existencii a relevantnosti skutkových okolností, výhrad a okolností uvádzaných proti nim (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. marca 2002, LR AF 1998/Komisia, T-23/99, EU:T:2002:75, bod 189 a citovanú judikatúru).

542 Pri preskúmaní, či bola dodržaná zásada práva na obhajobu, musí súd Únie zohľadniť všetky okolnosti veci, aby zabezpečil, že úmysel Komisie konštatovať porušenie alebo určitú okolnosť bol z pohľadu dotknutého podniku dostatočne predvídateľný na to, aby bolo možné domnievať sa, že tento podnik mal možnosť vyjadriť svoje pripomienky k danému bodu.

543 V prejednávanej veci oznámenie o výhradách z 26. marca 2002 v poznámke pod čiarou 2 uvádzalo, že voči žalobkyne bolo skôr prijaté rozhodnutie, ktorým sa určilo, že sa dopustila závažného porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, a z tohto dôvodu jej bola uložená konkrétna sankcia.

544 Okrem toho oznámenie o výhradách uvádzalo, že Komisia mala v úmysle uložiť pokutu podnikom, ktorým bolo určené, vrátane žalobkyne, pričom zohľadnila rôzne skutočnosti.

545 Oznámenie o výhradách v odôvodnení 314 tak uvádzalo, že pri stanovení výšky pokút Komisia bude posudzovať okolnosti prejednávanej veci a najmä závažnosť a dĺžku trvania porušenia, pričom pripomína, že dohoda alebo zosúladený postup, akým je cenový kartel a rozdelenie trhov, predstavujú veľmi závažné porušenie práva Únie.

546 V odôvodnení 314 oznámenia o výhradách Komisia tiež oznámila svoj zámer, aby výška pokuty, ktorá by bola uložená každému podniku, odrážala priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti, ktoré by mohli byť voči nemu uplatnené, pričom táto suma musí byť stanovená vo výške zaručujúcej dostatočný odstrašujúci účinok.

547 Komisia následne žalobkyni vo svojom liste z 15. decembra 2017, ktorým oznámila pokračovanie v správnom konaní, oznámila, že v rozhodnutí, ktoré prijme na konci konania, sa bude opierať o výhrady vyplývajúce z oznámenia o výhradách, ktoré viedlo k prijatiu rozhodnutí z roku 2002 a z roku 2009.

548 Opakované porušovanie pritom bolo v týchto rozhodnutiach zohľadnené na účely výpočtu výšky pokuty žalobkyne z dôvodu priťažujúcich okolností.

549 V rozsahu, v akom je to potrebné, treba dodať, že Komisia v liste z 15. decembra 2017 trvala na tom, že dotknuté podniky by mohli počas vypočutia podrobne a bez obmedzení diskutovať o všetkých aspektoch predmetného prípadu, čím by sa žalobkyni ako dotknutému podniku umožnilo prípadne uviesť, v čom sa domnievala, že opakované porušovanie nemožno voči nej uplatniť ako priťažujúcu okolnosť.

550 Za týchto podmienok treba po preskúmaní všetkých okolností súvisiacich so spisom uviesť, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky jednak na to, že bol dostatočne predvídateľný úmysel Komisie zohľadniť z dôvodu opakovaného porušovania skoršie rozhodnutie o uložení sankcie, ktoré bolo určené žalobkyni, a jednak na to, že žalobkyňa mala príležitosť predložiť svoje pripomienky k tomuto bodu.

551 Táto výhrada musí byť teda zamietnutá.

b) O druhej výhrade týkajúcej sa lehoty medzi dvoma zohľadnenými porušeniami

552 Žalobkyňa tvrdí, že lehota potrebná na posúdenie opakovaného porušovania, teda čas, ktorý uplynul medzi konštatovaním prvého porušenia a okamihom, keď sa dotknutý podnik dopustil nového protiprávneho správania, bola v prejednávanej veci deväť rokov, keďže jej účasť na karteli sa začala v roku 1998, a nie v roku 1993, ako sa domnievala Komisia v napadnutom rozhodnutí. Takáto lehota je však na účely konštatovania opakovaného porušovania neprimeraná.

553 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z hľadiska odstrašenia je opakované porušovanie okolnosťou, ktorá podľa judikatúry odôvodňuje značné zvýšenie základnej sumy pokuty. Predstavuje totiž dôkaz o tom, že skôr uložená sankcia nebola dostatočne odstrašujúca (pozri rozsudok z 8. júla 2008, BPB/Komisia, T-53/03, EU:T:2008:254, bod 398 a citovanú judikatúru).

554 Pokiaľ ide o čas, ktorý uplynul medzi týmito dvoma porušeniami, ani nariadenie č. 1/2003, ani usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 [UO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3, ďalej len „usmernenia z roku 1998“), nestanovujú maximálnu lehotu na zohľadnenie opakovaného porušovania a bolo rozhodnuté, že neexistencia takejto lehoty sama osebe neporušuje zásadu právnej istoty (rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, EU:C:2010:346, body 66 a 67).

555 Hoci však žiadna premlčacia lehota nebráni konštatovaniu stavu opakovaného porušovania, nič to nemení na skutočnosti, že na účely dodržania zásady proporcionality Komisia nemôže časovo neobmedzeným spôsobom zohľadniť jedno alebo viaceré skoršie rozhodnutia, ktorými boli podniku uložené sankcie (rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, EU:C:2010:346, bod 70).

556 Súdu Únie teda prináleží overiť, či je vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávanej veci zvýšenie pokuty z dôvodu opakovaného porušovania odôvodnené najmä v rozsahu, v akom odhaľuje tendenciu dotknutého podniku nerešpektovať pravidlá hospodárskej súťaže, najmä vzhľadom na krátky čas, ktorý uplynul medzi predchádzajúcim porušením pravidiel hospodárskej súťaže a predmetným porušením (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, EU:C:2010:346, bod 70).

557 V prejednávanej veci vzhľadom na zamietnutie siedmeho žalobného dôvodu, v ktorom žalobkyňa spochybnila dôkazy získané Komisiou s cieľom preukázať, že sa podieľala na porušení od 1. apríla 1993, bola lehota medzi oboma porušeniami tri roky a osem mesiacov, a nie deväť rokov, ako tvrdí žalobkyňa.

558 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa judikatúry možno lehotu o niečo kratšiu ako desať rokov medzi dvoma porušeniami považovať za relatívne krátku, a svedčí teda o sklone podniku nevyvodiť primerané dôsledky z konštatovania porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré bolo voči nemu urobené (rozsudok z 8. februára 2007, Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, EU:C:2007:88, bod 40).

559 V tejto súvislosti sa Komisia mohla správne domnievať, že zvýšenie základnej sumy pokuty z dôvodu opakovaného porušovania bolo v prejednávanej veci odôvodnené vzhľadom na sklon žalobkyne porušiť pravidlá hospodárskej súťaže, o čom svedčí krátky čas, ktorý uplynul medzi dvoma dotknutými porušeniami, a to tri roky a osem mesiacov.

[*omissis*]

564 Táto výhrada musí byť teda zamietnutá.

c) O tretej výhrade týkajúcej sa doby, ktorá uplynula medzi zohľadnenými porušeniami a prijatím napadnutého rozhodnutia

565 Na úvod treba uviesť, že pri preskúmaní predchádzajúcej výhrady mal Všeobecný súd posúdiť lehotu, ktorá uplynula medzi dvoma porušeniami zohľadnenými Komisiou na účely opakovaného porušovania.

566 V rámci tretej výhrady žalobkyňa vyzýva súd Únie, aby z hľadiska zásady proporcionality preskúmal inú lehotu, a to lehotu, ktorá na jednej strane uplynula medzi porušeniami zohľadnenými na účely opakovaného porušovania, a na druhej strane prijatím napadnutého rozhodnutia Komisiou, v ktorom zvýšila základnú sumu pokuty z dôvodu opakovaného porušovania.

567 Podľa žalobkyne vzhľadom na to, že táto lehota je neprimerane dlhá, opakované porušovanie nie je spôsobilé vyvolať odradzujúci účinok a splniť tak svoj účel, takže Komisia porušila zásadu proporcionality, keď v tomto prípade zohľadnila opakované porušovanie.

568 Na podporu svojho stanoviska žalobkyňa zdôrazňuje osobitné okolnosti prejednávanej veci, keď z dôvodu zrušenia rozhodnutí z rokov 2002 a 2009 Komisia na účely konštatovania opakovaného porušovania zohľadnila správanie, ktoré sa začalo v roku 1985, teda 34 rokov pred prijatím napadnutého rozhodnutia, a ktoré bolo v prípade prvého porušenia konštatované v roku 1989, teda 30 pred jeho prijatím, s cieľom sankcionovať správanie, ktoré sa skončilo v roku 2000, teda 19 rokov pred jeho prijatím.

569 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zásada proporcionality, ktorá je súčasťou všeobecných zásad práva Únie, vyžaduje, aby akty inštitúcií Únie neprekračovali hranice toho, čo je primerané a nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, pričom ak sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, treba sa prikloniť k najmenej obmedzujúcemu opatreniu a spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané vo vzťahu k sledovaným cieľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, EU:C:1990:391, bod 13, a zo 14. júla 2005, Holandsko/Komisia, C-180/00, EU:C:2005:451, bod 103).

570 Pokiaľ ide o opakované porušovanie, judikatúra vyžaduje od Komisie, aby svojím konaním na účely stanovenia výšky pokuty dbala na odstrašujúci účinok. Pritom prostriedkom na zabezpečenie tohto odstrašujúceho účinku je zohľadniť opakované porušovanie zvýšením sumy pokuty. Zohľadnenie opakovaného porušovania má teda podnietiť podniky, ktoré prejavili sklon k porušovaniu pravidiel hospodárskej súťaže, aby zmenili svoje správanie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2011, Shell Petroleum a i./Komisia, T-38/07, EU:T:2011:355, bod 98 a citovanú judikatúru).

571 Podľa judikatúry uvedenej v bode 553 vyššie je opakované porušovanie okolnosťou, ktorá odôvodňuje značné zvýšenie základnej sumy pokuty, pretože predstavuje dôkaz o tom, že predtým uložená sankcia nebola dostatočne odstrašujúca.

572 Ako bolo uvedené v bode 555 vyššie, Komisia nie je pri konštatovaní opakovaného porušovania viazaná prípadnou premlčacou lehotou. Nemôže však zohľadniť jedno alebo viaceré predchádzajúce rozhodnutia, ktorými sa podniku ukladá sankcia bez časového obmedzenia.

573 Zisťovanie a posudzovanie osobitných charakteristík opakovaného porušovania je súčasťou voľnej úvahy Komisie a Komisia môže v každom prípade pri stanovení zvýšenej sadzby z dôvodu opakovaného porušovania zohľadniť nepriame dôkazy, ktoré potvrdzujú tendenciu podniku porušovať pravidlá hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2011, Shell Petroleum a i./Komisia, T-38/07, EU:T:2011:355, bod 98).

574 Komisii preto nemožno vytýkať, že v prejednávanej veci konštatovala opakované porušovanie vzhľadom na dobu, ktorá uplynula medzi prvým zisteným porušením alebo porušeniami a porušením, ktoré je sankcionované v napadnutom rozhodnutí. Práve táto skutočnosť totiž svedčí o sklone podniku porušovať pravidlá hospodárskej súťaže, a preto odôvodňuje vôľu usmerňovať správanie tohto podniku na dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, T-38/02, EU:T:2005:367, bod 354, a z 13. decembra 2012, Versalis a Eni/Komisia, T-103/08, neuverejnený, EU:T:2012:686, bod 266).

575 Ako je uvedené v bode 557 vyššie, príslušné obdobie bolo krátke, a to tri roky a osem mesiacov. Keďže bola preukázaná tendencia žalobkyne porušovať pravidlá práva hospodárskej súťaže, nemožno Komisii platne vytýkať, že napadnuté rozhodnutie prijala so zreteľom na odstrašujúci účinok, a to napriek skutočnosti, že vyšetrovanie trvalo určitý čas z dôvodu súdnych rizík, ktoré jej boli známe.

576 Žalobkyňa však tvrdí, že z dôvodu porušení, ku ktorým došlo už dávno, napadnuté rozhodnutie nemohlo mať pri jeho prijatí žiadny odradzujúci účinok. Okrem toho tvrdí, že od roku 2000 sa zdržala akéhokoľvek porušenia.

577 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ako bolo uvedené v bodoch 298 až 300 vyššie, hoci nemožno vylúčiť, že hrozba sankcie, ktorá bola žalobkyni uložená počas celého vyšetrovania a opakovaného uloženia sankcií, mohla mať určitý odstrašujúci účinok, nebráni to tomu, aby to bola práve sankcia, t. j. zaplatenie pokuty uloženej Komisiou, ktorá bola zvýšená z dôvodu opakovaného porušenia, ktorá účinne odrádza podnik od ďalšieho porušenia pravidiel hospodárskej súťaže.

578 Za týchto podmienok Komisia neporušila zásadu proporcionality tým, že prostredníctvom zohľadnenia opakovaného porušovania zaručila, aby pokuta uložená žalobkyni v napadnutom rozhodnutí bola dostatočne odstrašujúca.

579 Zo všetkých uvedených dôvodov musí byť táto výhrada zamietnutá.

[*omissis*]

2. Záver k návrhu na zníženie pokuty

645 Vzhľadom na to, že žiadna protiprávnosť alebo nezrovnalosť nepostihuje napadnuté rozhodnutie (pozri body 530, 606 a 643 vyššie), návrhy na zníženie výšky pokuty nemožno prijať v rozsahu, v akom smerujú k tomu, aby Všeobecný súd z uvedených protiprávností alebo nezrovnalostí vyvodil dôsledky, pokiaľ ide o výšku pokuty (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. decembra 2015, Orange Polska/Komisia, T-486/11, EU:T:2015:1002, bod 226).

646 Súd Únie je však pri výkone svojej neobmedzenej právomoci stanovenej v článku 261 ZFEÚ a článku 31 nariadenia č. 1/2003 oprávnený nad rámec jednoduchého preskúmania zákonnosti, ktoré umožňuje iba zamietnuť žalobu o neplatnosť alebo zrušiť (v celom rozsahu alebo čiastočne) napadnutý akt, zohľadniť všetky skutkové okolnosti a prípadne zmeniť výšku sankcie [pozri v tomto zmysle rozsudky z 3. septembra 2009, Prym a Prym Consumer/Komisia, C-534/07 P, EU:C:2009:505, bod 86 a citovanú judikatúru, a z 10. novembra 2021, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping), T-612/17, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:763, bod 605].

647 Súd Únie môže v rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci zrušiť, znížiť alebo zvýšiť uloženú pokutu (rozsudok z 19. decembra 2013, Siemens a i./Komisia, C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, neuverejnený, EU:C:2013:866, bod 334 a citovaná judikatúra).

648 Za týchto podmienok môže súd Únie prípadne vykonať posúdenia odlišné od posúdení, ku ktorým dospela Komisia pri stanovení výšky uloženej pokuty (pozri rozsudok z 21. januára 2016, Galp Energía España a i./Komisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 75).

649 Treba teda preskúmať, z hľadiska všetkých dôkazov v spise, najmä tých, ktoré zdôrazňovala žalobkyňa, či Všeobecnému súdu prislúcha z titulu jeho neobmedzenej právomoci nahradiť sumu pokuty stanovenú Komisiou novou pokutou z dôvodu, že pokuta stanovená Komisiou nie je primeraná (rozsudok zo 17. decembra 2015, Orange Polska/Komisia, T-486/11, EU:T:2015:1002, bod 227).

650 Žalobkyňa s odmietnutím proporcionality napadnutého rozhodnutia uviedla, že podľa nej mala Komisia vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci zastaviť konanie, alebo prinajmenšom, ak mala v úmysle prijať rozhodnutie, neuložiť jej žiadnu pokutu.

651 V tejto súvislosti treba uviesť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí bez toho, aby konštatovala porušenie primeranej lehoty alebo porušenie práva na obhajobu, priznala žalobkyni zníženie pokuty, ktoré odôvodnila takto:

– „vzhľadom na… neistotu spôsobenú prechodom medzi týmito dvoma zmluvami, čo je výnimočná okolnosť, ktorá sa v tom čase výslovne neriadila judikatúrou,… Komisia považuje za vhodné, aby sa stranám, ktorým je toto rozhodnutie určené, znížila pokuta“ (odôvodnenie 570),

– toto zníženie sa prizná „s cieľom znížiť negatívne dôsledky pre účastníkov konania, ktoré mohli byť spôsobené dlhým trvaním konania, ktoré bolo potrebné na odstránenie určitých procesných vád, ku ktorým došlo v priebehu tohto konania a ktoré nemožno pripísať osobám, ktorým je určené toto rozhodnutie“ (odôvodnenie 570),

– „dobrovoľné poskytnutie zníženia pokuty Komisiou… sa musí považovať za dostatočné… na zmiernenie prípadných škodlivých účinkov, ktoré vzniknú osobám, ktorým je určené, z dôvodu dlhého trvania konania“ (odôvodnenie 572),

– „osobám, ktorým je rozhodnutie určené, možno… primerane znížiť pokuty,… aby sa znížili prípadné škodlivé účinky spôsobené procesnými chybami, ktorých sa dopustila Komisia“ (odôvodnenie 573),

– „Komisia sa domnieva,… že procesné pochybenia, ktorých sa dopustila v rámci prechodu zo Zmluvy ESUO na Zmluvu o ES, a dlhšie obdobie, ktoré mohlo vyplynúť z týchto chýb, môžu odôvodňovať primeranú náhradu škody pre osoby, ktorým je toto rozhodnutie určené“ (odôvodnenie 991),

– „so zreteľom na voľnú úvahu Komisie v oblasti stanovovania pokút môže osobám, ktorým je toto rozhodnutie určené,… [priznať] zníženie pokuty, ktoré by sa malo merať takým spôsobom, aby nesankcionovalo podniky, ktorým sú určené, za procesné chyby, ktorých sa nedopustili, ale ktoré zároveň nie sú natoľko závažné, že by porušovali zásadu, podľa ktorej kartely predstavujú veľmi závažné porušenia práva hospodárskej súťaže“ (odôvodnenie 992),

– „pri náležitom zohľadnení týchto faktorov Komisia dospela k záveru, že zníženie pokuty o 50 % z dôvodu mimoriadnej poľahčujúcej okolnosti musí byť priznané všetkým osobám, ktorým je toto rozhodnutie určené“ (odôvodnenie 994).

652 Z toho vyplýva, že Komisia na účely zníženia pokuty uloženej žalobkyni v podstate vychádzala z týchto skutočností:

– vec sa riešila v čase, keď uplynula platnosť Zmluvy o ESUO,

– táto situácia spôsobila ťažkosti s určením uplatniteľných pravidiel,

– tieto ťažkosti viedli k zrušeniu rozhodnutí z rokov 2002 a 2009 súdmi Únie,

– tieto zrušenia viedli k predĺženiu konania v rozsahu, v akom mohlo nepriaznivo ovplyvniť situáciu dotknutých podnikov,

– tieto okolnosti mohli byť zohľadnené pri stanovení výšky pokuty.

653 V tejto súvislosti treba uviesť, že Komisia v odôvodneniach citovaných v bode 651 vyššie opakovane použila výrazy umožňujúce domnievať sa, že priznaním zníženia predmetnej pokuty zamýšľala „znížiť“ alebo „odstrániť“ „škodlivé účinky“, teda škodu, ktorá mohla byť spôsobená „chybami“, ktoré jej možno pripísať.

654 Hoci sa tieto pojmy vo všeobecnosti spájajú s konaniami o náhradu škody, z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že priznaním zníženia predmetnej pokuty bolo zámerom Komisie priznať náhradu škody spôsobenej protiprávnym konaním. Nikde v uvedenom rozhodnutí Komisia neuznala, že sa správala protiprávne, napríklad prekročením primeranej lehoty konania alebo porušením práva žalobkyne na obhajobu. Vo viacerých častiach tohto rozhodnutia naopak odkazuje na judikatúru, podľa ktorej v prípade výhrady týkajúcej sa dĺžky konania ju treba napraviť v rámci žaloby o náhradu škody (odôvodnenia 568 a 578).

655 Treba teda konštatovať, že s prihliadnutím na tieto rôzne skutočnosti cieľom zníženia predmetnej pokuty Komisiou nebolo napraviť protiprávne správanie, ale len zohľadniť okolnosti prejednávanej veci v rámci širokej miery voľnej úvahy, ktorá jej je na účely ukladania sankcií priznaná najmä rozsudkom z 19. marca 2009, Archer Daniels Midland/Komisia (C-510/06 P, EU:C:2009:166, bod 82) (pozri bod 651 vyššie).

656 V rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci sa Všeobecný súd domnieva, že v prejednávanej veci pokutu nemožno zrušiť najmä z dôvodu potreby zabezpečiť plné uplatnenie práva hospodárskej súťaže na osobitne závažné porušenie a značne dlhé trvanie, ktoré sú žalobkyni vytýkané.

657 Vzhľadom na to treba zohľadniť skutočnosť, že pokuta nebola žalobkyni uložená počas niekoľkých rokov, ktoré nasledovali po poslednom protisúťažnom správaní konštatovanom Komisiou, ale bola uložená takmer 20 rokov neskôr.

658 V tejto súvislosti treba v prejednávanej veci pri stanovení výšky pokuty zohľadniť spomedzi všetkých relevantných okolností jej odstrašujúci účinok.

659 Zohľadnenie odstrašujúceho účinku má totiž zabezpečiť, aby výška pokuty v dostatočnej miere podnecovala dotknutý podnik a vo všeobecnosti všetky hospodárske subjekty k dodržiavaniu pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže (pozri rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, EU:C:2010:346, bod 102).

660 V prejednávanej veci už bol cieľ odstrašenia vo vzťahu k žalobkyni splnený, v každom prípade čiastočne jednak sankciou, ktorá jej bola uložená v rozhodnutí z roku 2002, neskôr v rozhodnutí z roku 2009, a jednak perspektívou, že táto sankcia môže byť zachovaná na konci konania, ak by boli žaloby podané žalobkyňou proti týmto rozhodnutiam zamietnuté alebo ak by v prípade zrušenia uvedených rozhodnutí bolo prijaté nové rozhodnutie, ktorým sa opätovne ukladá sankcia (pozri bod 299 vyššie).

661 Za týchto podmienok treba v rámci výkonu neobmedzenej právomoci zastávať názor, že vzhľadom na čas, ktorý uplynul medzi posledným protisúťažným správaním a prijatím tohto napadnutého rozhodnutia, stanovenie výšky pokuty na nižšej úrovni, než je základná suma 2,975 milióna eur stanovená Komisiou v uvedenom rozhodnutí na základe usmernení z roku 1998, ktorými sa môžu riadiť súdy Únie pri výkone uvedenej právomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. decembra 2012, Komisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 80), sa zdá byť v prejednávanej veci dostatočná na to, aby vyvolala sledovaný odstrašujúci účinok.

662 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je zníženie výšky pokuty o 50 % z dôvodu času, ktorý uplynul medzi posledným protisúťažným správaním a prijatím napadnutého rozhodnutia, primerané.

663 Na záver je potrebné:

– zamietnuť žalobu v rozsahu, v akom smeruje k úplnému alebo čiastočnému zrušeniu napadnutého rozhodnutia,

– zamietnuť návrh žalobkyne na zníženie pokuty, pričom treba konštatovať, že zníženie pokuty o 50 % priznané Komisiou v napadnutom rozhodnutí bolo primerané vzhľadom na zmiernenie potrebného odstrašujúceho účinku sankcie z dôvodu času, ktorý uplynul medzi ukončením porušenia a uložením pokuty.

[*omissis*]

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá rozšírená komora)

rozhodol takto:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Ferriere Nord SpA znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania Európskej komisie.

3. Rada Európskej únie znáša svoje vlastné trovy konania.

Gervasoni Madise Nihoul

Frendo Martín y Pérez de Nanclares

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 9. novembra 2022.

Podpisy